

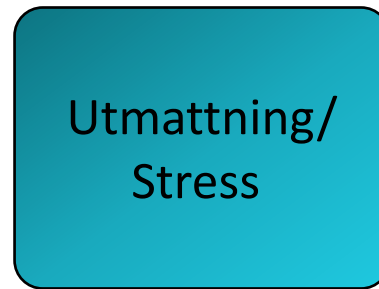
KBT, autism och samsjuklighet

21/1 2021, BTF-salong

Susanna Grund
Leg psykolog
susanna.grund@kbtpsychologerna.com

Specifika triggers
sårbarheter

Kravnivå

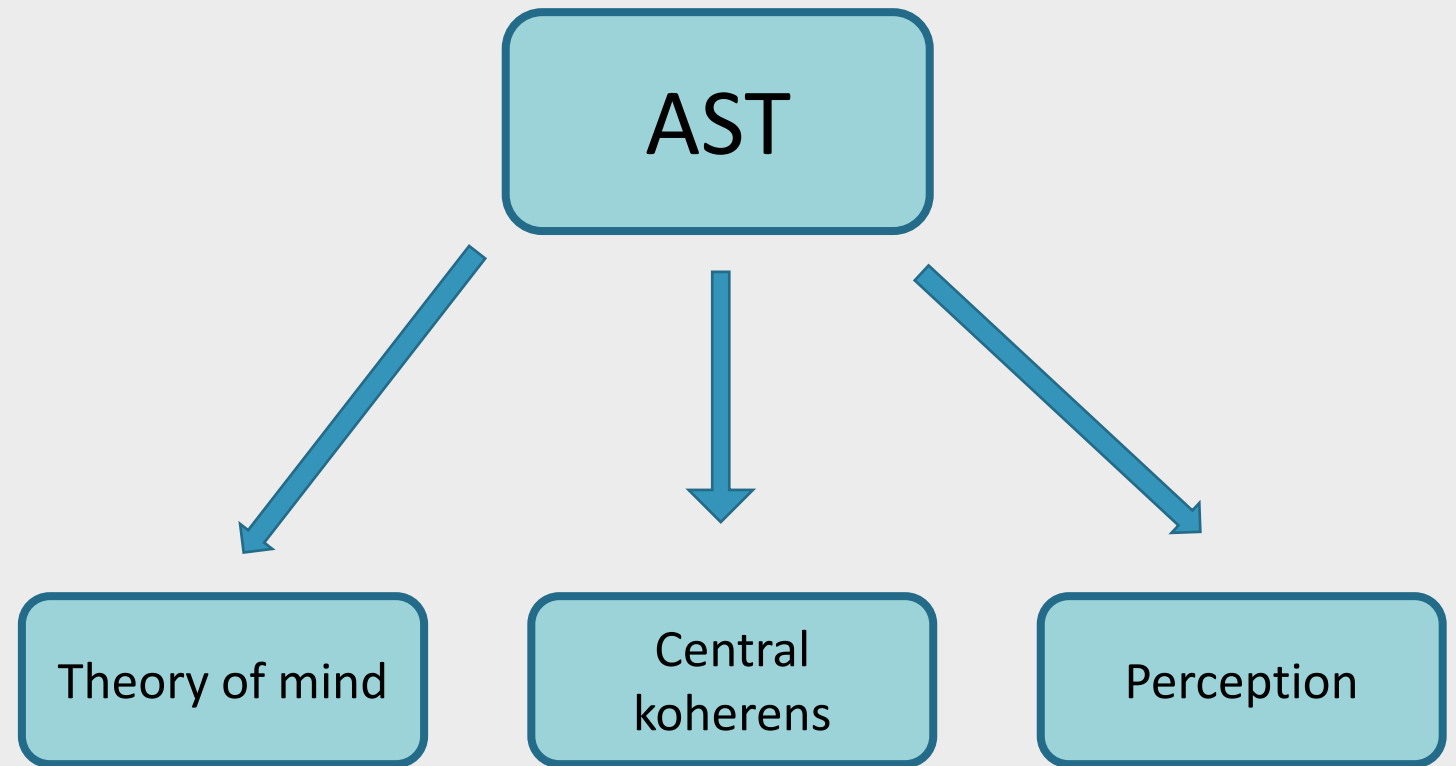

Riktad behandling

Stressreglering
Livsstil
Sömn
Mat
Motion

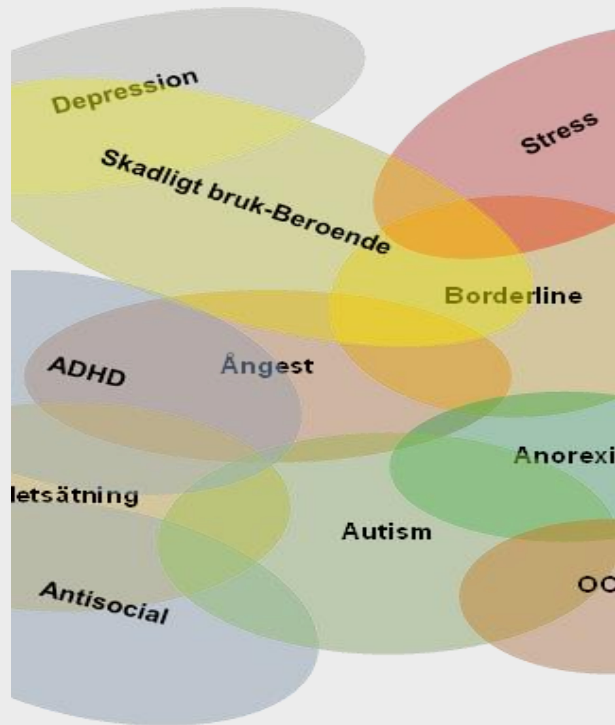
Psykoedukation
Hjälpmedel
Anpassningar
Färdighetsträning

Grundläggande
svårigheter

Exekutiva nedsättningar

Komorbiditet AST

- Förhöjd suicidrisk
 - 7-8 % av allvarliga s-försök på psykakuten
 - Ca 60-70 % uppfyller för kriterierna för annan psykiatrisk problematik
-
- “Individual risk and familial liability for suicide attempt and suicide in autism: a population-based study” – Hirvikoski et al, 2019.
 - “Psychiatric Comorbidity and Functioning in a Clinically Referred Population of Adults with Autism Spectrum Disorders: A Comparative Study” – Joshi et al, 2013.

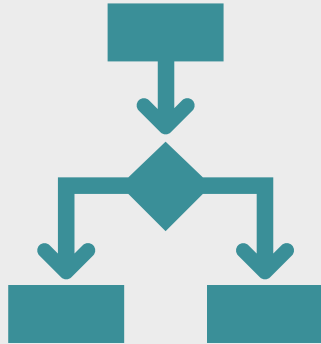
Forskning

- Heterogen grupp, olika diagnoser
 - Inte forskat på vuxna, växer bort
 - Mest på AST-symtom: språk o beteendeträning
 - Fallstudier och vissa gruppbehandlingar (NeuroAct)
 - Prevalensstudier
 - Vissa guidelines (New Zealand) och flera behandlingsstudier
-
- “Cognitive behavior therapy for adults with autism spectrum disorders and psychiatric co-morbidity: A review”, Spain et al 2015.

KBT interventioner

- Beteendeaktivering
- Tankefällor
- Exponering
- Avslappning
- Känslskola
- Färdighetsträning: problemlösning, jagbudskap, sociala färdigheter
- Acceptans

Inför behandling

- NPF och/eller samsjuklighet (funktion av beteendet)
- Baseline
- Subjektivt lidande och hur väl kan patienten beskriva, skapa egna skattningsskalor

Färdigheter som förväntas finnas

Känslofärdigheter - uppfatta, tolka, differentiera känslor, skatta känslor och kunna reglera vissa

Theory of mind/perceptions störningar...

Adaptiv beteenderepertoar

Exekutiva färdigheter/sänkt central koherens, automatisering...

Metakognition - känna igen mentala tillstånd och tankar, koppling mellan tankar, beteende och känslor

Theory of mind...

Vad kan anpassas i individuell kontakt?

- Generella anpassningar
 - Miljö
 - Kognitivt stöd
 - Tidsomfattning
 - Bemötande
-
- “Outpatient Psychotherapy for Adults with High-Functioning Autism Spectrum Conditions: Utilization, Treatment Satisfaction and Preferred Modifications”, Lipinski et al 2018.

Sju frågor

- Vad ska jag göra?
- När ska jag göra det?
- Vart ska jag vara?
- Hur länge ska jag göra det?
- Vad behöver jag förbereda?
- Varför ska jag göra det?
- Vad ska hända sen?

Behandlingstillägg

Känslskola/
psykoedukation

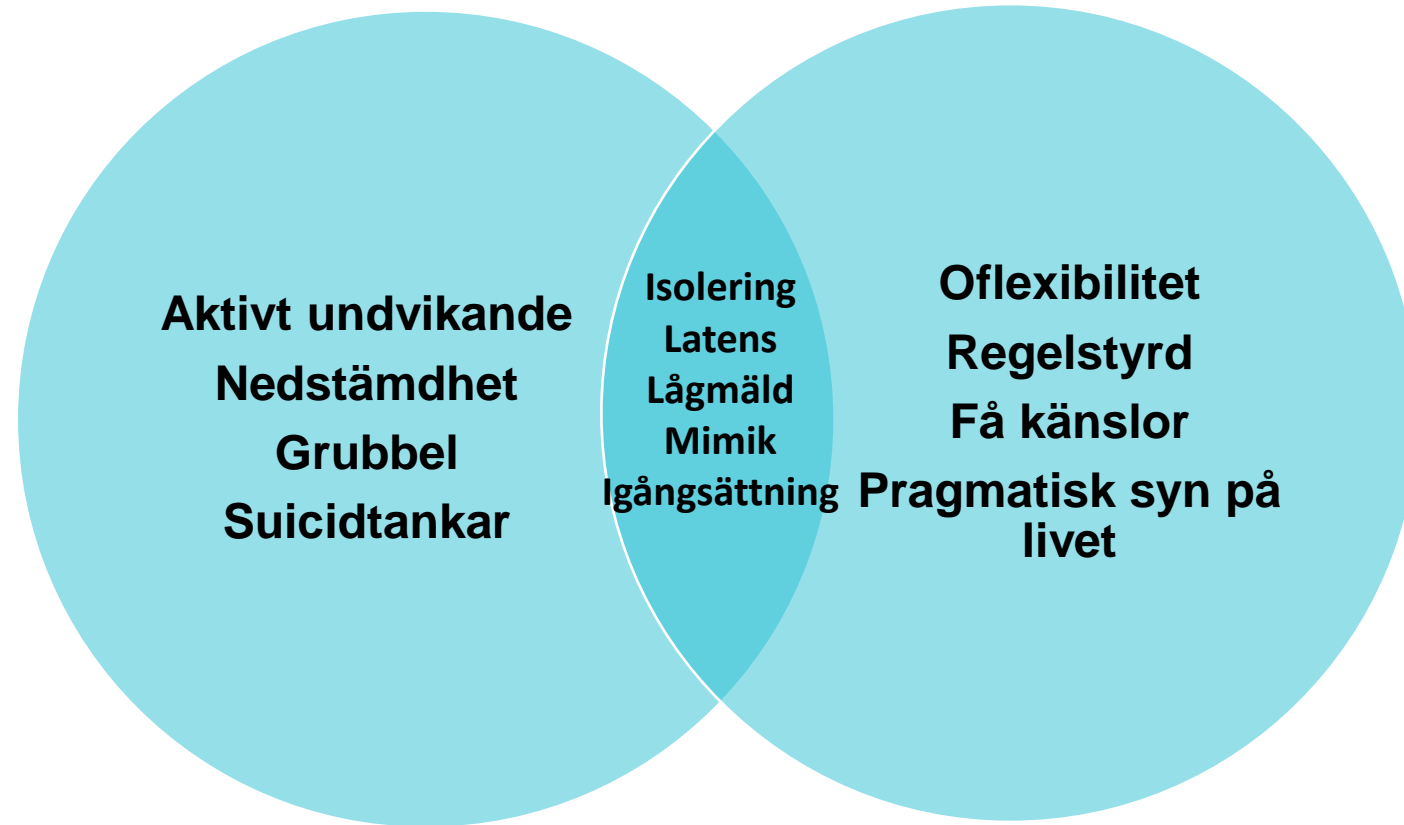

Färdighetsträning

Sårbarheter/coping
funktionshinderskunskap

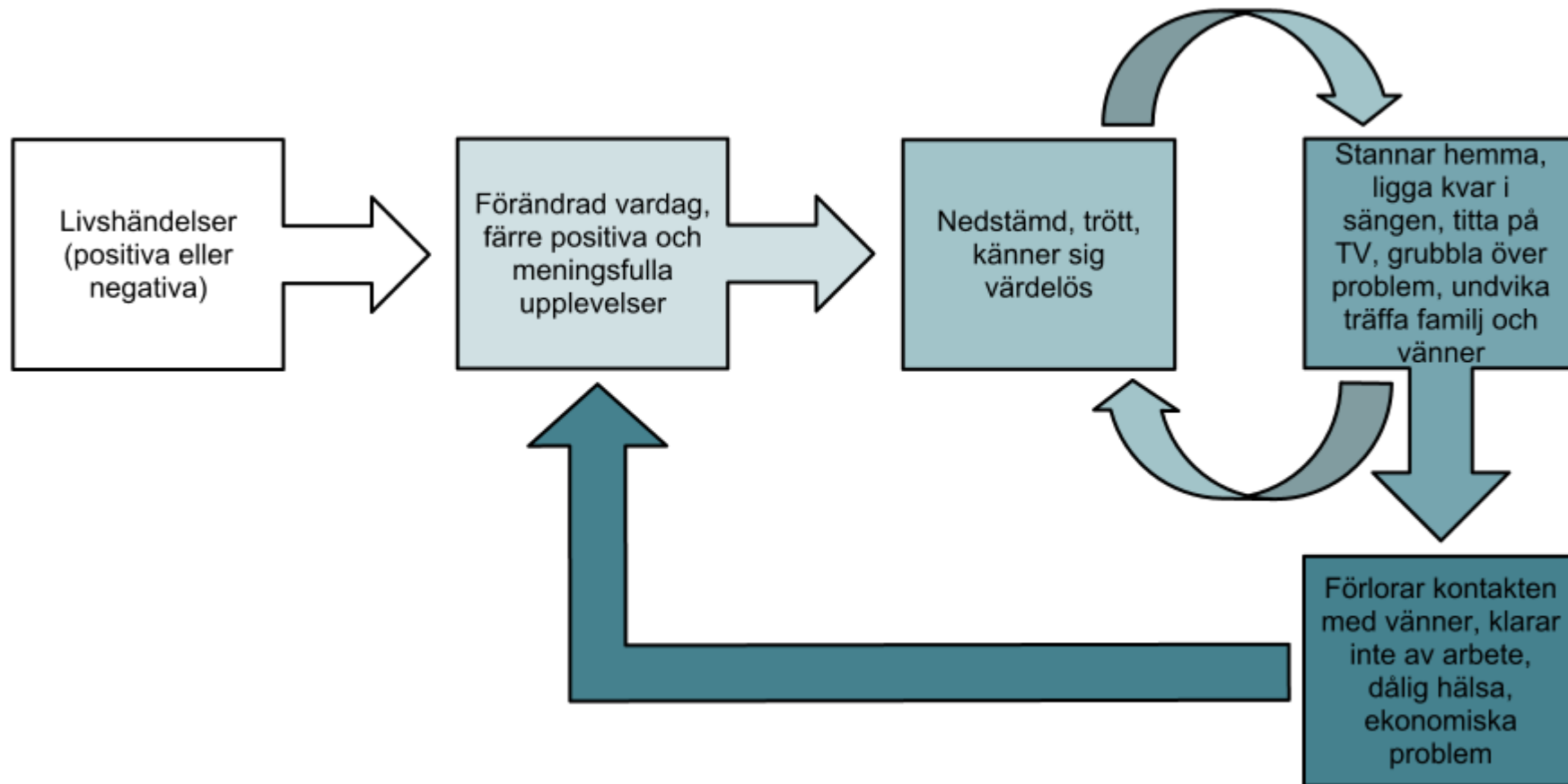
Depression och/eller AST

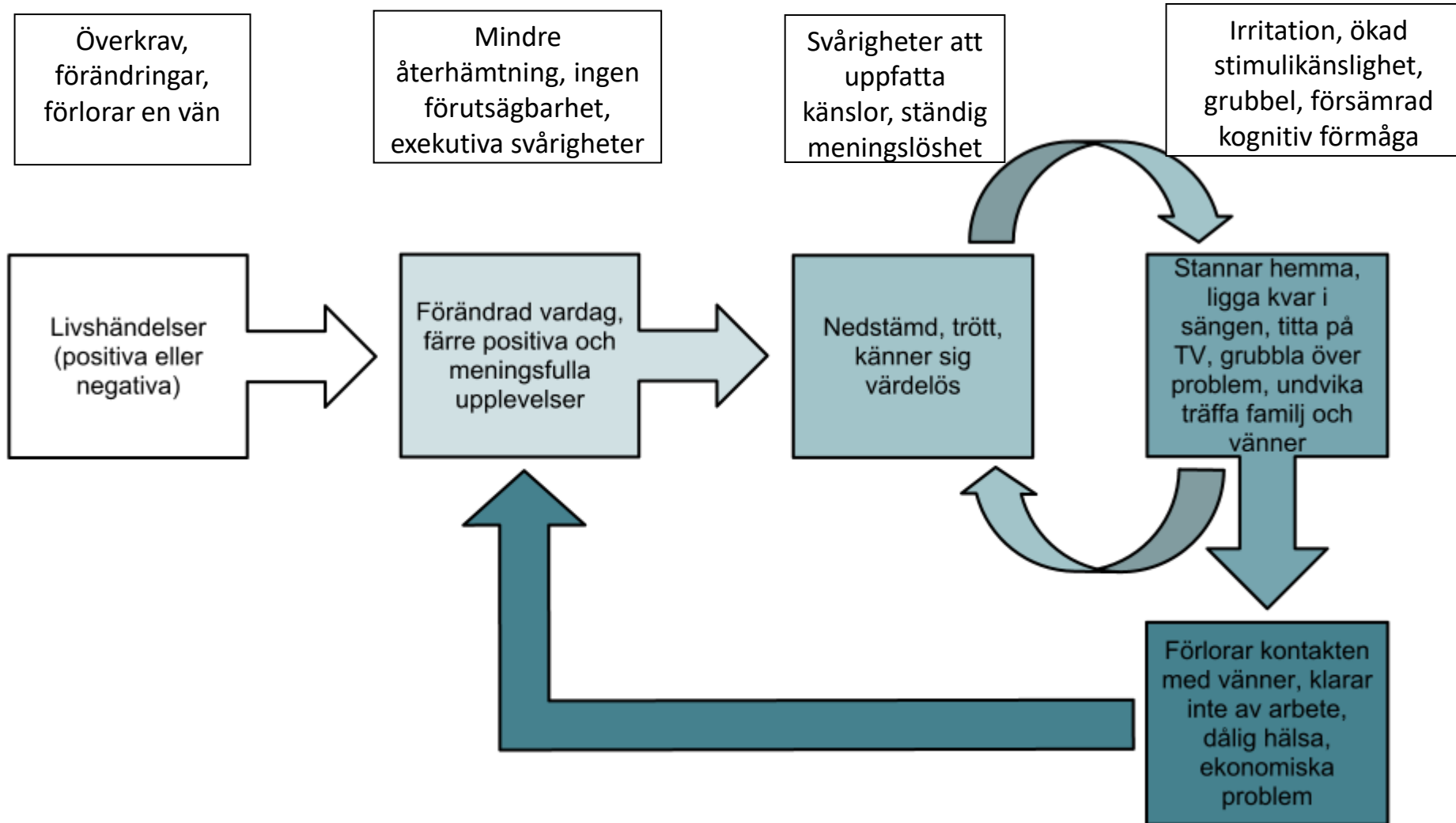

Symtom på depression hos AST- patienter

- Försämrade kognitiv förmåga, långsamhet, sämre uthållighet
- Ökat grubbel/ältande
- Ökat behov av ritualer
- Suicidtankar
- Irritation
- Minskad motivation till specialintressen
- Mer autistiska
- Självskada

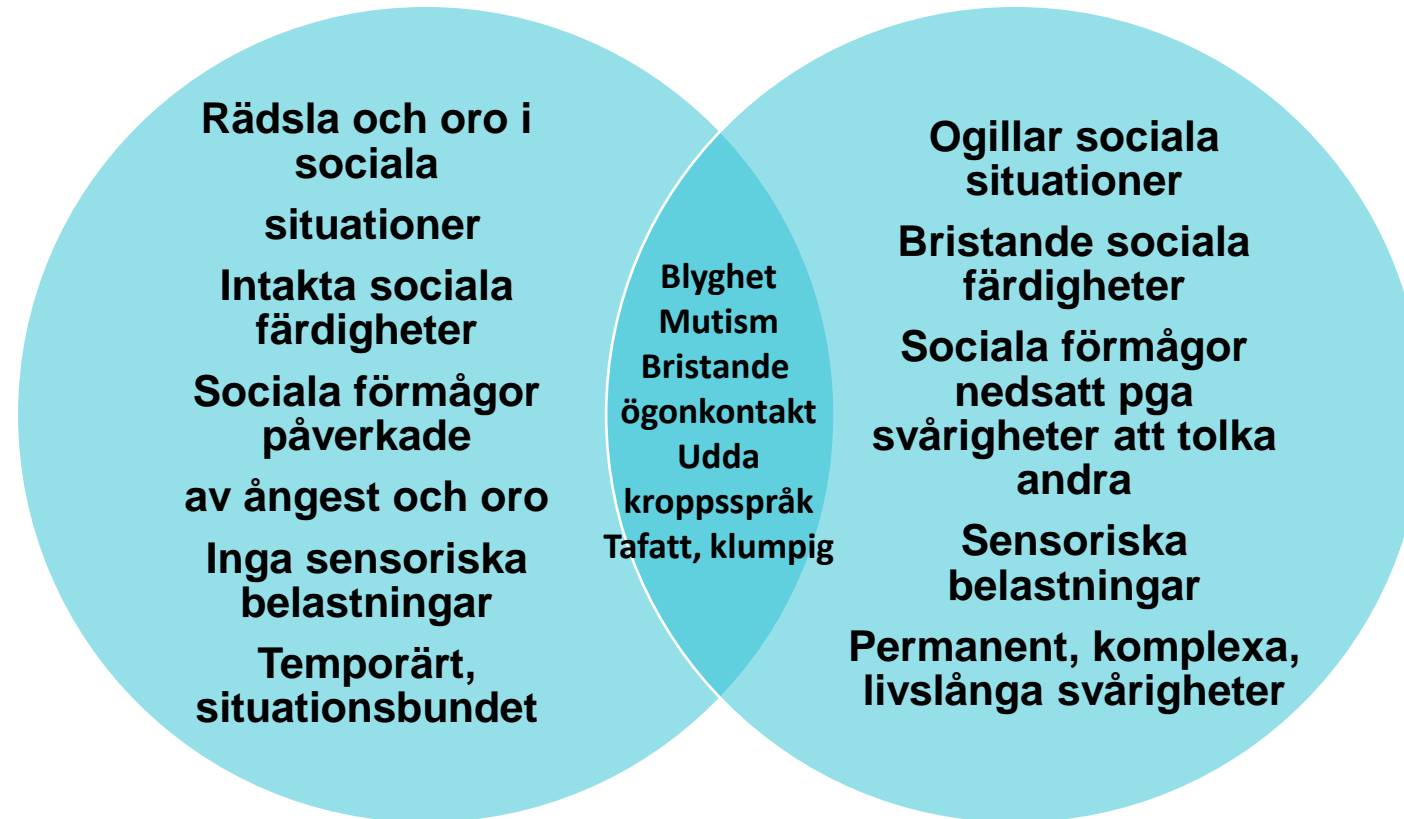
“Comorbid Behavioral Problems and Psychiatric Disorders in Autism Spectrum Disorders” – Belardinelli et al, 2016.

AST och depression	Generella anpassningar/interventioner	Depression - interventioner
<p>Kognitivt: -Utmattning och perceptionskänslighet -Exekutiva nedsättningar, försämrad kognitiv förmåga, sänkt uthållighet -Oflexibla livsregler</p> <p>Beteende: -Undvikanden- Isolerar sig -Tappar rutiner -Ökat grubbel, "ältande" -Ökat behov av ritualer, mer "autistiska" -Självskada</p> <p>Känslor: -Suicidtankar -Irritation -Minskad motivation till specialintressen</p>	<p>Stimulisanering, autismsjukskrivning</p> <p>Energikartläggning och balansering</p> <p>Känslaskola</p> <p>Boendestöd, arbetsterapeut...</p> <p>Social färdighetsträning</p> <p>Funktionshinderskunskap</p>	<p>Beteendeaktivering mha specialintressen</p> <p>Alternativa tankar, uppdatera regler</p> <p>Oflexibilitet, problemlösning, träna i nya beteenden/rutiner</p> <p>Formulera långsiktiga mål med utgångspunkt i funktionsnivån</p> <p>Suicidkontrakt</p> <p>Acceptans</p>

Social fobi och/eller AST

Ångestpåslag och/eller meltdown

Symtom på ångest hos AST-patienter

- Försämrade kognitiv förmåga
- Utbrott
- Stim
- Självskada
- Ökad stimulikänslighet
- Klumpighet
- Perceptionsstörningar

- “Understanding, Recognising and Treating Co-occurring Anxiety in Autism”, Rodgers et al, 2018

Sammanfattning

- Finns förutsättningar att delta i vården?
- Subkliniska symtom påverkar bedömning och behandling – skaffa en baseline
- Funktion av beteenden: coping, färdighetsbrister eller symtom på psykisk ohälsa?

Lästips!

- Pedagogiska samtal i psykiatrin : "Bemötande och behandling av personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar" - Marie Julin
- autismforum.se Tex stöd vid möten
- "Konsten att fejka arabiska" - Lina Liman
- "Motiverande samtal vid autism och ADHD" - Ortiz & Sjölund